

3. Олексенко Р.І. Управління продуктивністю праці на підприємствах. *Агросвіт*. 2010. № 11. С. 46-48. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/11_2010/11.pdf
4. Семикіна М.В. Продуктивність праці: методологія вимірювання, передумови зростання. *Наукові праці КНТУ. Економічні науки*. 2016, Вип. 17. URL: http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_17_ekon/stat_17/70.pdf

Смирнова Т. А.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ТЕНДЕНЦІЇ І РОЗВИТОК РИНКУ ПРАЦІ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Конфлікти і війни мають серйозний вплив на економіку країни, зокрема на ринок праці. Період воєнного стану часто супроводжується зміною тенденцій і динаміки зайнятості, а також зміною структури ринку праці [1].

Останніми місяцями ситуація на світових ринках праці погіршилася. У багатьох країнах світу зростає безробіття. Ця тенденція супроводжується високою інфляцією, яка призводить до падіння реальної заробітної плати. Найважче становище у сфері зайнятості склалося в Україні, де через війну роботу втратили майже 2,5 млн осіб.

Пожвавлення активності в секторах виробництва і послуг пов'язане з поступовим пристосуванням бізнесу до нових умов. Деякі компанії перенесли свою основну діяльність у тиллові регіони України. Інші перейшли в онлайн режим. Також, багато компаній адаптували свою діяльність шляхом введення гнучкого робочого графіка і проведенням інструктажів з техніки безпеки для своєї команди.

У виграшній ситуації опинилися організації, які освоїли і впровадили принцип взаємозамінності кадрів ще до початку повномасштабного вторгнення. Їм вдалося оперативно відновити роботу і забезпечити безперебійну роботу свого підприємства.

Однак, основна тенденція зберігає свій негативний напрямок. Деякі компанії перенесли свою діяльність за межі країни або взагалі зупинили свою роботу. Сьогодні оплата праці скоротилася на 30-50% порівняно з довоєнними показниками, тому що більшість компаній продовжують скорочувати персонал і зменшувати зарплати. Також, навіть у сфері ІТ кількість кандидатів перевищує кількість відкритих вакансій. Близько 9 мільйонів українців покинули межі країни. Більшість із них на даний момент не планують повертатися найближчим часом. Це тягне за собою дефіцит кваліфікованих кадрів у найближчому майбутньому. Вітчизняні підприємства задаватимуться питанням: де знайти необхідну кількість персоналу з відповідними знаннями та навичками? Як результат, виникає актуальна проблема виплати податків і відрахувань, що призведе до суттєвого зменшення надходжень від платоспроможних покупців.

Плюсом цієї ситуації є підвищення кваліфікації, набуття нового досвіду і зв'язків співробітниками, які працювали в евакуації за кордоном. Також збільшиться кількість людей зі знанням різних іноземних мов. Своєю чергою, українські бізнеси мають бути готовими прийняти та адаптувати новий досвід і зміни, адже це допоможе відновити та розвинути бізнес після завершення кризи.

Також можна виділити кілька основних тенденцій розвитку ринку праці в умовах війни: по-перше, зміна попиту на певні види робіт. Під час воєнного стану зазвичай спостерігається збільшення попиту на працівників у галузі виробництва військової техніки, наукових досліджень, медицини, безпеки та захисту. Водночас, попит на інші види робіт, наприклад, на будівництво, може знижуватися. Можливе також зменшення попиту на трудові ресурси в певних секторах економіки через закриття багатьох підприємств і скорочення виробництва [2].

По-друге, це зміна структури зайнятості. Під час воєнного стану можливе скорочення робочих місць у певних галузях економіки, що може призвести до

зміни співвідношення між різними видами робіт. Водночас, попит на працівників у певних галузях може збільшитися, що призведе до збільшення чисельності працівників у цих сферах.

По-третє, це адаптація до нових умов. Розвиток ринку праці під час війни вимагає відповідної адаптації до нових умов і пошуку ефективних способів підтримки працівників і підприємців у період кризи. Уряди, роботодавці та профспілки мають співпрацювати, щоб створити нові можливості для працевлаштування, навчання та перекваліфікації працівників, а також забезпечити соціальний захист і допомогу тим, хто опинився у скрутній ситуації.

Важливим аспектом розвитку вітчизняного ринку праці під час воєнного стану є широка підтримка малого та середнього бізнесу. Це може включати в себе фінансову допомогу, податкові пільги та інші заходи підтримки. Малі та середні підприємства дуже часто є головними джерелами створення нових робочих місць і важливим елементом економічного розвитку (відновлення) в період кризи.

Звісно, війна внесла свої корективи в життя кожного українця. Безробіття, інфляція, виїзд з рідного дому – все це великий стрес для людини. В таких умовах відбуваються зміни на ринку праці і вони направлені на те, щоб хоча б мінімально задовольнити всі потреби населення. Бізнеси пристосовуються до проблем в реальному часі і шукають варіанти підтримки економіки України і населення.

Список використаних джерел:

1. Global jobs market set to deteriorate amid Ukraine war shocks: ILO. URL: <https://news.un.org/en/story/2022/10/1130032>.
2. Аналіз ринку праці в Україні URL: <https://dopomoga.org.ua/blog/poisk-kandidatov/problemi-na-rinku-praczi-v-ukraini-u-2022/>.